

In deze reeks blikken schrijvers vooruit op het grootste aller mysteries: de dood. Zien ze hun eigen sterfscène al voor zich? Vertrekken ze met de pen in de vuist?

HET EINDE

DEZE WEEK: **JENNIFER EGAN**

is 55 en auteur van de wereldwijd opgemerkte romans 'Bezoek van de knokploeg' (bekroond met een Pulitzer) en 'Manhattan Beach'.

Lente! Ik heb er weer reikhalzend naar uitgekeken, want de winter valt me vaak zwaar. Ik ben een nogal energiek en optimistisch persoon, maar aanhoudende duisternis en grijsheid maken me somber. Vooral de laatste jaren vergrootten ze mijn gevoel van gekwetstheid. Dat komt doordat ik al heel wat dierbaren heb moeten afgeven. Mijn stiefvader was 65 toen hij stierf aan leukemie. We moesten hem van het beademingstoestel halen - zeer pijnlijk. Mijn vader was net 60 geworden toen hij tijdens een fietsvakantie aangereden werd en op slag dood was. De week nadien zou hij een marathon lopen. En vooral: twee zomers geleden pleegde mijn lieve broer Graham zelfmoord.'

'Ik heb hem dat nooit verweten. Hij leed aan schizofrenie en had al jaren het gevoel dat hij elke dag op het slagveld stond. Hij was moe en zag geen oplossingen meer. Toch was zijn dood bikkelhard, zeker voor mijn moeder. Behalve zij blijft er nu niemand meer over van mijn kerngezin. Wat ook lastig is, is dat het mijn manier van terugkijken op mijn jeugd heeft veranderd. In ongeveer elk van mijn kinderlijke herinneringen speelt mijn broer een rol. *It was just the two of us*. Als ik ze nu bovenhaal, lijken ze bezoedeld door het levensgrote verdriet om hem.'

'Zo is de dood de laatste vijf jaar veel dichterbij gekomen. Waardoor ik alsmaar moeilijker kan ontkennen dat ik op een dag zelf aan de beurt zal zijn. Daar had ik lang niet bij stilgestaan. Het moet van mijn tienerjaren geleden zijn, toen ik een heilige schrik had voor de dood. Ik was ook bang om in een vliegtuig te stappen, om te spreken in het openbaar en voor sociale situaties. Een angstig kind als ik zou vandaag bijna direct medicatie voorgeschreven krijgen. Gelukkig was dat in mijn tijd nog niet aan de orde. Ik doorstond mijn fobieën en verbaasde me over hoe die uiteindelijk bijna vanzelf verdwenen.'

'Het gekke is dat ik als tiener eigenlijk roekeloos leefde. Ik was constant bezorgd dat ik zou sterven aan kanker, maar tegelijk nam ik drugs, kroop ik achter het stuur als ik gedronken had, dwaalde ik alleen door de stad 's nachts en lifte ik honderden kilometers ver. Ik herinner me ook dat ik als twintiger een vlucht nam vanuit Buchara in het huidige Oezbekistan, terwijl het stormde en het propellervliegtuig er verdacht oud en gedeukt uitzag. Ik was panisch, maar ik had beslist dat angst me nooit mocht tegenhouden. Ik was gewoon te be-

© JeRoen Murré

'Ik wil gedaan hebben wat ik moest doen'

met wie ik absoluut nog wil praten.'

'Ik wil niet door de dood verrast worden. Ik wil gedaan hebben wat ik moest doen, niet alleen op literair vlak, maar ook als het gaat over een breder soort verantwoordelijkheid. Ik geloof niet in de dag des oordeels, maar ik denk wel dat ons allemaal de vraag mag worden gesteld hoeveel mensen we tijdens ons leven een slecht en hoeveel mensen we een goed gevoel hebben gegeven. De wereld is al zo hard dat ik het zonde zou vinden mochten we de kansen om elkaars bestaan wat beter te maken niet grijpen. Ik hoop oprecht dat er tegen de tijd dat ik sterf veel mensen zullen zijn die het gevoel hebben dat ik hen geholpen heb.'

'Hoe ze mijn begrafenis of afscheid concreet invullen, dat laat ik graag aan hen over. In mijn gedachten is het nog veel te ver af om er ideeën over te hebben. Ik heb wel al een beeld van het sterven zelf. Ik stel het me voor als springen in een ijskoude poel. Je steekt bibberend een teen in het water en wordt gekweld door het idee van de kou die door je lijf zal snijden, maar eigenlijk is de anticipatie veel erger dan het moment zelf. Eens je springt, is het voorbij.'

Opgetekend door Katrien Steyaert

nieuwd naar wat er buiten mijn kleine comfortzone gebeurde.'

'Nieuwsgierigheid is een erg waardevolle impuls. Dat probeer ik ook aan mijn tienerzonen mee te geven. Dat, en al de liefde die ik in me heb. Ik hoop dat die zo krachtig is en zo zeer deel van hen wordt dat het op een dag niet meer uitmaakt of ik er fysiek ben of niet omdat ze zich sowieso door mij omringd en gesteund voelen.'

'Niet dat die dag snel moet komen, hoor. Ik wil absoluut mijn zonen leren kennen als volwassenen en ik hoop nog minstens 25 jaar productief te zijn. Tegen dan ben ik 80, een leeftijd waarop het misschien sowieso niet meer haalbaar is om nog veel interessante romans te schrijven. Daar zal ik mee kunnen leven, op voorwaarde dat ik omringd ben door kleinkinderen, familie en vrienden en dat ik nog kan lezen. Een van mijn grootmoeders had Alzheimer. Ik hoop vurig dat dat me mag bespaard blijven, maar eigenlijk is het een beetje als Russische roulette. Ik moet afwachten. De laatste jaren besef ik dat alsmaar beter. Ik betrap mezelf erop dat ik heel duidelijk projecten afbaken, alsof ik op een feestje ben, weet dat ik over een uur moet vertrekken en dus maar beter kan beslissen